

Utbildningsinspektion i Malmbäcks skola, förskoleklass, grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Malmbäcks skola den 6–7 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Malmbäcks rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

På Malmbäcks skola intervjuades rektorn, representanter för personalen och eleverna samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen samt lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Malmbäcks skola	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola	111
Skolbarnsomsorg	53

Malmbäcks skola tillhör Bodafors skolområde och ligger centralt i Malmbäcks samhälle. Samhället ligger någon mil utanför Nässjö. Skolan ligger naturskönt och är omgiven av skog som ger eleverna rika möjligheter till naturupplevelser. I skolans lokaler finns medborgarkontor och bibliotek och intill skolan finns en stor idrottshall och där ligger också ett par förskolor som ingår i rektorsområdet. Skolan har verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 6 samt fritidshem. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser. Klasstorlekarna varierar mellan 15 till 27 elever och kring eleverna är personalen organiserade i tre arbetslag. Eleverna kommer i huvudsak från landsbygden och intilliggande byar, varför mer än hälften av skolans elever åker skolskjuts.

Malmbäcks skola har sedan några år tillbaka försöksverksamhet med lokal styrelse med föräldramajoritet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten på Malmbäcks skola övergripande är av god kvalitet. Eleverna ges möjlighet till inflytande över den egna arbetsmiljön och till en del även över undervisningen. Det förebyggande arbetet med normer och värden är bra vilket visar sig bland annat i att eleverna känner sig trygga och trivs. Det övergripande föräldrasamarbetet är av god kvalitet. Skolan har ett väl fungerande system för att identifiera elever som behöver stöd och det finns en god kompetens hos personalen för att möta elevers individuella behov av anpassad undervisning. Malmbäcksskolans kvalitetsredovisning och arbetsplan är av god kvalitet. De flesta pedagoger har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Kommunens bibliotek finns på skolan och det upplevs som en positiv tillgång som nyttjas regelbundet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Svenska som andraspråk anordnas inte för elever som har ett annat modersmål än svenska (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).
- Elever som behöver studiehandledning på sitt modersmål får inte detta i tillräcklig omfattning (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som riskerar att inte nå målen (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör utveckla ett uppföljningssystem för att följa elevernas kunskapsutveckling samtliga ämnen.
- Elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör förbättras.
- För att bättre stödja elevernas långsiktiga lärande bör samverkan inom skolan och med mottagande skolan utvecklas och förbättras.
- Rektorns delaktighet vid beslut av stödåtgärder för elever i behov av stöd bör förtydligas.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas till innehåll och kvalitet.
- Rektorn bör arbeta för att i högre utsträckning utveckla utbildningen mot gemensamma utbildningsmål i syfte att höja måluppfyllelsen.
- För att erbjuda en tidsenlig undervisning bör skolans läromedel ses över och vid behov förnyas.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och i de nationella kursplanerna.

Malmbacksskolans resultat på de nationella ämnesproven 2006 i årskurs 5 visar på lägre resultat jämfört med tidigare år. Tydligast framgår det av resultatet i matematik där endast hälften av eleverna når målet mot året innan då i stort sett samtliga elever nådde målet. Skolan har gjort en analys av resultaten och vissa stödåtgärder har därefter satts in i klassen. Enligt läroplanen skall skolans resultat följas upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Skolan saknar en övergripande uppföljning av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen varför resultaten i ämnen utöver svenska, matematik och engelska inte kan bedömas.

Elevernas inflytande över den egna arbetsmiljön är bra. Eleverna känner till målen för undervisningen och tycker att de har möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer men inte innehållet i undervisningen. Klimatet på skolan uppfattas som mycket gott av de elever, föräldrar och lärare som inspektörerna samtalat med. Eleverna trivs och känner sig trygga och fördelarna med den lilla skolan där alla känner alla lyfts fram.

Sammanfattning

Malmbacksskolans kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik ligger betydligt lägre 2006 än tidigare år. Skolan bör utveckla ett uppföljningssystem av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen. Elevernas inflytande över den egna arbetsmiljön är bra, däremot bör elevernas inflytande över innehållet i undervisningen förbättras. Slutligen bedömer inspektörerna att skolan har nått goda resultat i arbetet med att grundlägga normer och värden.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skola.

Delaktighet och arbetsmiljö

Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och för sin arbetsmiljö. Elevernas möjligheter till inflytande över den egna arbetsmiljön sker via olika råd. De frågor som tas upp är oftast av praktisk karaktär såsom inköp till skolgården eller diskussioner om skolmaten, men även regler och normer diskuteras. De elever inspektörerna samtalat med tycker att de får vara med att påverka, men att det ibland kan ta lång tid innan deras förslag beaktas. Läroplanen anger att eleverna allt efter ålder och mognad skall ha ett ökat inflytande över sina studier. Av intervjuer och dokumentation framgår att eleverna uppmuntras till att ta ett eget ansvar för sina studier och att komma med förslag till arbetssätt och arbetsformer för undervisningen. Eleverna upplever däremot inte att de kan påverka innehållet i undervisningen på samma sätt. I klasserna pågår det ett aktivt förebyggande arbete med normer och värden. Som exempel kan nämnas regelbundna trivselenkäter, schemalagda EQ-pass i alla klasser och fadderverksamhet. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över den egna arbetsmiljön är bra och att eleverna har möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer för undervisningen. Däremot bör arbetet med elevernas inflytande över innehållet i undervisningen vidareutvecklas och förbättras. Det förebyggande arbetet med normer och värden är av god kvalitet.

Skolan skall enligt läroplanen samarbeta med föräldrarna så att man tillsammans kan utveckla innehåll och verksamhet. I förordningen om försöksverksamhet är det reglerat vilka av rektorns ansvarsområden som kan överlåtas på en lokal styrelse. Vid intervju med föräldrarna uttryckte styrelsens representant en osäkerhet om vilka områden styrelsen har att fatta beslut om och att han upplevde att de frågor styrelsen hittills arbetat med till stor del varit av praktisk karaktär och att det arbetet varit tungrott. På skolan finns även en föräldraförening, vilken skall få sina uppdrag via styrelsen. Utifrån intervjun framgick att vissa frågor som rör skolans inre arbete har föräldraföreningen diskuterat direkt med rektor och inte via styrelsen. Föräldraföreningen har då inte uppfattat rektorns respons som tillräckligt lyhörd. Skolans föräldrar är över lag aktiva och det är ett högt deltagande på föräldramöten. Inspektörerna bedömer att Malmbäcks skola övergripande har ett bra föräldrasamarbete.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen/huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en lika-behandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för

trakasserier och annan kränkande behandling liksom vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Malmbäcks skola och fritidshemmet Mullvaden har upprättat en gemensam likabehandlingsplan. Enligt författningen skall det i planen tydligt framgå att det rör sig om två olika verksamheter. Den upprättade planen saknar beskrivning av det förebyggande arbetet avseende de fem olika diskrimineringsområdena. Vidare bör i planen förtydligas skolans åtgärder då en elev känner sig kränkt av en vuxen.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Inspektörerna har tagit del av pedagogisk verksamhet av god kvalitet på Malmbäcks skola. Till förskoleklassen erbjuds en verksamhet som utifrån barnens behov har en balans mellan lek och lärande. Enligt lärarna för årskurserna 1–6 anpassas arbetsform och arbetssätt för undervisningen efter behovet för respektive klass, efter aktuellt ämne och efter elevernas önskemål. Vid besök i verksamheten upplevde inspektörerna en lugn och harmonisk arbetsmiljö. Enligt läroplanen skall skolan stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Utifrån skolans organisation byter eleverna lärare när de börjar i årskurs 1 och i årskurs 4. Vid intervjuer framkom att diskussioner och informationsutbyte om verksamheten och kring elever ofta sker i ostrukturerade former och att överlämnandet vid övergångarna kan bli bättre. Elever på Malmbäcks skola fortsätter efter årskurs 6 sin skolgång på Parkskolan och enligt rektorn finns det ett ”glapp” vid den övergången. Inspektörerna bedömer att för att bättre stödja elevernas långsiktiga lärande bör samverkan inom skolan och med mottagande skolan utvecklas och förbättras.

Individanpassning och stöd

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Eleven och elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet. Av programmet skall det framgå vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas.

På Malmbäcks skola finns ett väl fungerande system för att identifiera elever i behov av stöd och pedagogerna har en tydlig handlingsplan att följa vid aktuella ärenden. Vid intervjuer framkom det att hos pedagogerna finns en god kompetens för att möta elevers individuella behov av anpassad undervisning och att detta ges inom klassens ram. Speciallärare tillsammans med klasslärare gör bedömning av vilka stödinsatser eleven behöver men åtgärdsprogram upprättas endast då specialläraren bedömer att det finns ett stort stödbehov. Vid intervjuer har det framkommit att stödresurserna till skolan har minskats det senaste året. Bedömningen från rektorn och annan personal är att behovet av stöd inte har minskat i motsvarande omfattning. Vid intervjuer uttrycker lärarna att var och en kämpar för sina resurser och att den enskilde läraren har svårt att se till helhetens behov. Inspektörerna bedömer att skolan tidigt identifierar elever med svårigheter i skolarbetet och sätter in olika stödåtgärder. Skolan bör dock se över sina rutiner så att rektorns roll förtydligas och att övergripande diskussioner om strategier, resursfördelning och metodutveckling kommer till stånd.

Skolan måste också upprätta åtgärdsprogram för samtliga elever som riskerar att inte nå målen.

På skolan finns ett litet antal elever med annat modersmål än svenska som enligt förordningen har rätt till studiehandledning på det egna språket. Vid inspektionen erbjöds inte detta i tillräcklig omfattning, vilket enligt inspektörernas bedömning måste åtgärdas.

Utvärdering av lärande

Enligt läroplanen skall föräldrarna fortlöpande informeras om elevernas kunskapsutveckling. Utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin och från och med föregående år arbetar skolan med elevernas individuella utvecklingsplaner som underlag för samtalet. Enligt författningen skall den individuella utvecklingsplanen utgå från var eleven befinner sig i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål och vara ett framtidsyttande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Flertalet intervjuade elever och föräldrar var nöjda med utvecklingssamtalen och kände till de individuella utvecklingsplanerna. I de exempel på individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av saknas dock en tydlig koppling till kursplanernas mål och de har i vissa fall mer utformningen av ett åtgärdsprogram än en individuell utvecklingsplan. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta att utveckla de individuella utvecklingsplanerna till innehåll och kvalitet.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Malmbäcksskolans kvalitetsredovisning är av god kvalitet och innehåller nationella och lokala mål samt redovisar tydligt förbättringsområden utifrån utvärderingens resultat. I skolans arbetsplan återkommer förbättringsområdena och personalen arbetar utifrån denna.

Skolledning och intern kommunikation

Ansvaret för den pedagogiska ledningen ligger enligt skollagen och läroplanen hos rektorn som också skall hålla sig väl förtrogen med det dagliga arbetet och verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn för Malmbäcks skola har varit på skolan i tre år. Hon har inte genomgått den statliga rektorsutbildningen men går för närvarande en annan ledarskapsutbildning. Enligt rektorn tar de administrativa uppgifterna alltför mycket av hennes tid vilket går ut över det pedagogiska ledarskapet. Tidigare fanns administrativt stöd som drogs in då rektorn började sin tjänst. Detta var i samband med att en ny organisation trädde i kraft. Vid intervjuer framkom att rektorn är förtrogen med verksamheten men att det saknas en pedagogisk ledning som tydligt visar vägen för verksamhetens utveckling mot gemensamma utbildningsmål. Inspektörerna bedömer att rektorn bör arbeta för att i högre utsträckning utveckla utbildningen mot gemensamma utbildningsmål i syfte att höja måluppfyllelsen.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med elevinflytande är bra men kan utvecklas vad det gäller elevernas inflytande över innehållet i undervisningen. Skolans förebyggande arbete med normer och värden är av god kvalitet. Malmbäcks skola har ett övergripande bra föräldrasamarbete. Samverkan inom skolan och med mottagande skola bör förbättras för att bättre stödja elevernas långsiktiga lärande.

Skolan har ett väl fungerande system för att tidigt identifiera elever som behöver stöd men vissa rutiner bör ses över för att tydliggöra rektorns roll vid bedömningen av stödet. Skolan måste också upprätta åtgärdsprogram för samtliga elever som riskerar att inte nå målen. Skolans individuella utvecklingsplaner bör utvecklas till innehåll och kvalitet.

Skolans kvalitetsredovisning och arbetsplan är av god kvalitet. Rektorn är förtrogen med verksamheten men bör arbeta för att i högre utsträckning utveckla utbildningen mot gemensamma utbildningsmål i syfte att höja måluppfyllelsen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Av grundskoleförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas om det behövs för elever med utländsk bakgrund och att undervisningen skall anordnas i stället för undervisning i svenska. Vid Malmbäcks skola ges ingen undervisning i svenska som andraspråk trots att det finns elever som har behov av det. Inspektörerna bedömer att skolan måste anordna undervisning i svenska som andraspråk på det sätt författningarna anger.

Personal och materiella resurser

De flesta pedagoger inom skolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Skolans lokaler är ändamålsenliga men ger ett slitet intryck och de är enligt rektorn i behov av underhåll. Utomhusmiljön är väl tilltagen och erbjuder bra möjligheter till lek och rörelse. Det kommunala biblioteket som finns på skolan utnyttjas väl och det upplevs som en positiv tillgång.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna ha tillgång till sådana läromedel som behövs för en tidsenlig undervisning. De läromedel inspektörerna tagit del av är slitna och till vissa delar inaktuella. Lärarna upplever att de har begränsade medel till inköp av nya läromedel och att de är särskilt oroade för att läromedlen inom de naturorienterade ämnena inte är aktuella. Inspektörerna bedömer att om skolan skall kunna bedriva en tidsenlig undervisning bör läromedlen ses över och vid behov förnyas.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Malmbäcks skola i huvudsak tillhandahåller en utbildning i enlighet med författningarna. Skolan måste dock ge undervisning i svenska som andraspråk till elever i behov av det. För att skolan skall kunna bedriva en tidsenlig undervisning bör läromedlen ses över och vid behov förnyas.

Datum	Ort
2007-09-13	Lund

Birgitta Nilsson
Helena Olivestam Torold